

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/11/2023
Identifikačné číslo spisu:	8713210501
Dátum vydania rozhodnutia:	23.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8713210501.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobcov: 1/ X. X., narodený XX. S. XXXX, bytom N., 2/ C. A., narodený X. S. XXXX, dátum úmrtia XX. A. XXXX., naposledy bytom N., 3/ E. J., bytom H., 4/ V. D., narodený XX. V. XXXX, bytom N., zastúpený splnomocnencom N. A., narodený X. O. XXXX, bytom N., 5/ S. K., narodený XX. K. XXXX, bytom T., zastúpený advokátom JUDr. Ján Garaj, MBA, so sídlom Partizánska 5, Tatranská Štrba, 6/ Bc. O. K., bytom X. K. XX, I., proti žalovanému: Okresné stavebné bytové družstvo Poprad, so sídlom Moyzesova 3368, Poprad, IČO: 36 168 815, zastúpený Hudzík & Partners s.r.o., so sídlom Mnoheľova 15, Poprad, IČO: 47 251 654, o neplatnosť uznesenia U., vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 9Cb/210/2013, o nesúhlase Krajského súdu Prešove s postúpením sporu Krajským súdom v Košiciach,

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o námietke zaujatosti j e Krajský súd v Prešove.

Odôvodnenie

1. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bol predložený na rozhodnutie spor o príslušnosť podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Krajský súd v Prešove nesúhlasí s postúpením sporu Krajským súdom v Košiciach.

2. V predloženej veci uplatnil žalovaný dňa 18. mája 2023 námietku zaujatosti proti sudkyni Okresného súdu Poprad. Okresný súd Poprad predložil súdny spis 3. júla 2023 na rozhodnutie o námietke zaujatosti podľa § 54 ods. 1 CSP nadriadenému súdu, za ktorý považoval Krajský súd v Košiciach. Krajský súd v Košiciach 12. júla 2023 postúpil spor Krajskému súdu v Prešove. Krajský súd v Košiciach odôvodnil postúpenie sporu tým, že podľa § 3 ods. 5 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“) obvod Krajského súdu v Prešove tvorí aj obvod Okresného súdu Poprad. Zároveň podľa § 36 ods. 1 a 2 CSP sa príslušnosť určuje podľa okolností v čase začatia konania a takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania. Podľa Krajského súdu v

Košiciach nadriadený súd nerozhoduje o námietke zaujatosti ako súd odvolací. V čase podania námietky zaujatosti bol príslušným súdom na jej prejednanie Krajský súd v Prešove a je ním aj naďalej.

3. Krajský súd v Prešove nesúhlasí s postúpením sporu z dôvodu, že nadriadeným súdom príslušným na rozhodnutie o námietke zaujatosti je krajský súd, ktorý je zároveň príslušný rozhodovať o odvolaní v konkrétnom spore. Zákom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela“) prišlo k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch. Novú procesnú úpravu je potrebné v zmysle princípu okamžitej aplikovateľnosti aplikovať tak, aby bola zabezpečená okamžitá účinnosť nového procesného predpisu. Zákonodarca zakotvil v § 34 ods. 2 CSP špecializáciu odvolacích súdov v obchodnoprávných veciach. Príslušným na rozhodnutie o námietke zaujatosti je preto podľa Krajského súdu v Prešove krajský súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v obchodnoprávných sporoch, ktorým je za účinnosti novely Krajský súd v Košiciach.

4. Najvyšší súd, ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Prešove a Krajskému súdu v Košiciach (§ 43 ods. 2 CSP), dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Prešove s postúpením sporu nie je dôvodný.

5. Rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť stojí na zodpovedaní otázky, či nadriadený súd v zmysle § 54 CSP je možné stotožniť so súdom, ktorý rozhoduje o odvolaní v danej veci. Novelizované znenie funkčnej príslušnosti odvolacích súdov do riešenia tohto sporu zasiahne len v prípade, ak by najvyšší súd dospel k záveru, že za nadriadený súd je potrebné považovať súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v danej veci.

6. Podľa článku 4 ods. 1 CSP ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

7. Podľa § 54 ods. 1 CSP súd predloží vec s vyjadrením namietaného sudcu nadriadenému súdu do siedmich dní od uplatnenia námietky zaujatosti.

8. Podľa § 54 ods. 2 CSP o tom, či je sudca vylúčený, rozhodne nadriadený súd do siedmich dní.

9. Podľa § 56 CSP lehoty sa neuplatnia, ak sa vec zároveň predkladá na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej.

10. Podľa § 34 ods. 1 CSP ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

11. Podľa § 34 ods. 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa:

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

12. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 371/2004 Z. z. sídlom Krajského súdu v Prešove je mesto Prešov; jeho obvod tvoria obvody:

- a) Okresného súdu Bardejov,
- b) Okresného súdu Humenné,
- c) Okresného súdu Poprad,
- d) Okresného súdu Prešov,
- e) Okresného súdu Stará Ľubovňa,
- f) Okresného súdu Vranov nad Topľou.

13. Z jazykového výkladu § 54 ods. 1 a 2 CSP a § 34 ods. 1 a 2 CSP je zrejmé, že Civilný sporový

poriadok rozlišuje medzi nadriadeným súdom a súdom príslušným na konanie o odvolaní. Civilný sporový poriadok pritom výslovne neupravuje, či za nadriadený súd je potrebné považovať súd príslušný na konanie o odvolaní. Pojem nadriadený súd nie je definovaný ani v inom osobitnom zákone.

14. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo vzťahu ku konaniu o námietke zaujatosti už vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že konanie o námietke zaujatosti je jednoinštančné, námietka zaujatosti podaná jednou zo strán sporovej veci sa nepredkladá na zaujatie stanoviska či vyjadrenie druhej sporovej strane, o námietke zaujatosti rozhoduje nadriadený súd, teda nie inštančne vyšší súd, čo svedčí o odlišnosti predmetu konania o námietke zaujatosti v porovnaní s konaním, z ktorého procesného priebehu táto námietka vzišla (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2016 sp. zn. III. ÚS 824/2016, publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 55/2016). K potrebe vnímania nadriadenosti súdu v organizačnom zmysle, a nie v zmysle procesnej inštančnosti, sa ústavný súd vyjadril aj v náleze zo 14. januára 2004 sp. zn. III. ÚS 164/03, v Náleze z 23. augusta 2012, sp. zn. III. ÚS 46/2012, ako aj v uznesení zo 16. apríla 2013, sp. zn. III. ÚS 169/2013.

15. Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom rozhodovania o námietke zaujatosti je čisto posúdenie dôvodnosti vznesenej námietky, pričom nadriadený súd pri rozhodovaní o námietke zaujatosti nerozhoduje v merite veci (preto by nebol dôvodný ani argument o potrebe sledovania špecializácie krajských súdov), ale ide o samostatný druh konania, pre ktorý Civilný sporový poriadok upravil príslušnosť nadriadeného súdu. Nemožno preto postupovať podľa § 34 ods. 2 CSP (alebo § 34 ods. 1 CSP), ktorý predpokladá rozhodnutie okresného súdu a podané odvolanie proti tomuto rozhodnutiu. Námietka zaujatosti nie je opravným prostriedkom, nesmeruje proti rozhodnutiu okresného súdu, ale je osobitným procesným úkonom sporovej strany.

16. Keďže Civilný sporový poriadok neobsahuje výslovnú úpravu, ktorá by túto otázku riešila, najvyšší súd za aplikácie čl. 4 ods. 1 CSP prijal záver, že za nadriadený súd pre účely konania o námietke zaujatosti je potrebné považovať v prípade okresného súdu (prípadne mestského súdu) ten krajský súd, do ktorého obvodu v zmysle § 3 zákona č. 371/2004 Z. z. príslušný okresný súd (alebo mestský súd) patrí. Aj napriek zvýrazneniu tohto problému v kontexte novely a špecializácie súdov v obchodnoprávnej agende, nemožno podľa najvyššieho súdu túto otázku zodpovedať inak, než odkazom na organizačné členenie súdnej sústavy všeobecného súdnictva.

17. Predkladajúci súd poukázal aj na znenie § 56 CSP, podľa ktorého sa neuplatnia príslušné lehoty, ak sa vec zároveň predkladá na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej. Zo znenia uvedeného ustanovenia by bolo možné na prvý pohľad vyvodit', že zákonodarca pri jeho prijímaní predpokladal, že nadriadený súd bude spravidla súdom rozhodujúcim aj o odvolaní v danej veci. Uvedené ustanovenie ale svojím obsahom nenahrádza chýbajúcu právnu úpravu nadriadeného súdu a nie je možné k takému záveru dospieť ani z účelu uvedeného ustanovenia, ktorým je stanovenie výnimky, kedy sa lehoty inak uplatňované pre konanie o námietke zaujatosti, neuplatnia. V dôvodovej správe k predmetnému ustanoveniu je uvedené, že žiadna z uvedených lehôt sa však neuplatní, ak sa vec predkladá na rozhodnutie funkčne príslušnému súdu o odvolaní vo veci samej. Už aj z uvedeného znenia dôvodovej správy je zrejmé, že zákonodarca si bol vedomý toho, že nie vždy je námietka zaujatosti predkladaná na rozhodnutie súdu, ktorý by bol zároveň funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní vo veci samej, ale stanovená výnimka sa uplatní len v prípade, ak sa takému súdu predkladá, a to spolu s odvolaním vo veci samej.

18. Z uvedených záverov je zrejmé, že otázka výkladu prechodného ustanovenia § 471c CSP a funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch podľa § 34 ods. 2 CSP nie je pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť podstatná, keďže najvyšší súd dospel k záveru, že nadriadený súd podľa § 54 CSP nemožno stotožňovať so súdom príslušným na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu podľa § 34 CSP.

19. Najvyšší súd zároveň poukazuje aj na uznesenie najvyššieho súdu zo 16. augusta 2023, sp. zn.

1Ndob/7/2023, v ktorom najvyšší súd prijal totožné závery.

20. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že prijatým rozhodnutím sa neodchýlil od záverov, ktoré boli prijaté v uznesení najvyššieho súdu z 12. júla 2023, sp. zn. 1Ndc/12/2023, keďže v uvedenom prípade bola námietka zaujatosti vznesená až po rozhodnutí súdu prvej inštancie a po podaní odvolania (odsek 9. uvedeného rozhodnutia). V uvedenej procesnej situácii preto o dôvodnosti podanej námietky zaujatosti rozhodne odvolací súd súčasne s odvolaním a s prihliadnutím na odvolacie dôvody. Ide o výnimku z prijatého pravidla, že nadriadený súd je potrebné vnímať v organizačnom zmysle. Pre komplexnosť úvah najvyšší súd dopĺňa, že o návrhu na vylúčenie sudcu nie je možné vecne rozhodnúť, ak sporová strana takúto námietku zaujatosti uplatní po vyhlásení rozsudku, proti ktorému nebol touto sporovou stranou súčasne podaný opravný prostriedok. V takom prípade nie sú splnené podmienky konania o námietke zaujatosti a konanie o námietke zaujatosti je potrebné zastaviť, pričom príslušným na zastavenie konania je nadriadený súd (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, 1752 s.).

21. Najvyšší súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Prešove s postúpením sporu nie je dôvodný. Na konanie a rozhodnutie o námietke zaujatosti je preto príslušný Krajský súd v Prešove.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.